

Torsdagen den 20 februari

Kl. 15.00

*Om nedläggningen av
Kockums civila han-
delsfartygsproduktion*

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

1 § Justerades protokollet för den 12 innevarande månad.

2 § Upplästes följande inkomna skrivelse:

Till riksdagen

Härmed anhåller jag om tjänstledighet från riksdagsarbetet under tiden den 25 februari – den 25 mars 1986 för fullgörande av utredningsuppdrag.

Stockholm den 19 februari 1986

Egon Jacobsson

Kammaren biföll denna anhållan.

Förste vice talmannen anmälde att *Gunnar Nilsson* (s) skulle tjänstgöra som ersättare för Egon Jacobsson.

3 § Svar på fråga 1985/86:386 om nedläggningen av Kockums civila handelsfartygsproduktion

Anf. 1 Industriminister THAGE PETERSON:

Fru talman! Sten Andersson i Malmö har frågat mig om hänsyn tagits till LO- och TCO-distriktens beräkning av de samhällsekonomiska kostnaderna för en avveckling av Kockums handelsfartygsproduktion vid beslutet om avveckling av denna produktion. Dessa kostnader har av LO- och TCO-distrikten beräknats till 1,2 miljarder per år.

Låt mig för tydlighetens skull börja med att säga att regeringens besked förra veckan var ett nej till ytterligare stöd till Kockums handelsfartygsproduktion. Det blir sedan Svenska Varvs sak att, med utgångspunkt från detta besked, besluta om framtiden för handelsfartygsproduktionen vid Kockums.

Regeringens ställningstagande i Kockumsfrågan har föregåtts av en noggrann analys och bedömning av förutsättningarna för fortsatt produktion av handelsfartyg vid varvet och konsekvenserna av en avveckling av denna produktion.

Prot. 1985/86:83
20 februari 1986

*Om nedläggningen av
Kockums civila handelsfartygsproduktion*

Under beredningsarbetet har representanter för bl.a. företaget, de fackliga organisationerna samt lokala och regionala myndigheter informerat mig och mina medarbetare på industridepartementet om sin syn i frågan och därvid också överlämnat olika utredningsmaterial m. m. Den av LO- och TCO-distrikten redovisade beräkningen att en avveckling av handelsfartygsproduktionen skulle kosta samhället 1,2 miljarder årligen är ett sådant material som inkommit och analyserats inför regeringens beslut om Kockums. Regeringen har sålunda tagit del av denna beräkning inför beslutet om Kockums.

Regeringen gör allmänt sett samma bedömning som de fackliga organisationerna och de lokala regionala myndigheterna, att arbetsmarknadsläget i Malmöregionen är besvärligt och att en avveckling av handelsfartygsproduktionen vid Kockums måste mötas med ett omfattande program för att både kortsiktigt och långsiktigt stärka sysselsättningen i regionen.

Vad gäller de fackliga organisationernas beräkning av de samhällsekonomiska kostnaderna vid en avveckling av handelsfartygsproduktionen vid Kockums bygger den på förutsättningen att inga åtgärder vidtas för att ge dem som friställs från varvet och olika underleverantörsföretag ny sysselsättning och utkomst. Med det program som regeringen lagt fram för Malmöregionen kommer sådana åtgärder att vidtas, och därmed gäller andra förutsättningar än de som LO- och TCO-distrikten använt för sin kostnadsberäkning.

Anf. 2 STEN ANDERSSON i Malmö (m):

Fru talman! Jag tackar för svaret.

Jag vill till att börja med gratulera statsrådet till att han har en opposition som är både välpolerad och vattenkammad. Jag undrar hur situationen skulle ha sett ut om vi i Sverige hade haft en borgerlig regering som hade lagt ned Kockums varv i Malmö. Vi har en liten dokumentation om vad som hände när Landskrona varv lades ner för fem sex år sedan. Det kanske finns inspiration att hämta från den tidens debattprotokoll.

I svaret säger statsrådet att han har tagit del av de siffror som LO- och TCO-facken i Skåne har tillställt regeringen. Jag misstänker nog att han innerst inne menar att siffran 1,2 miljarder är litet överdriven. I andra sammanhang har vi ju hört siffror mellan 300 och 400 miljoner årligen. Då är det kanske inte riktigt bra att man lokalt kastar fram en siffra som inte stämmer med verkligheten, för det ställer sakerna mot varandra på ett konstigt sätt.

I svaret finns något som föranleder mig att efterlysa ett klart besked: "Det blir sedan Svenska Varvs sak att, med utgångspunkt från detta besked, besluta om framtiden för handelsfartygsproduktionen vid Kockums."

Finns det mer än ett besked att lämna, herr statsråd? Var det inte ganska onödigt att sätta in den här meningen i svaret? Eller finns där enligt statsrådet någon som helst möjlighet att den här produktionen skall kunna vara kvar vid Kockums i Malmö? I så fall skulle det vara av stort intresse att få reda på det.

Anf. 3 Industriminister THAGE PETERSON:

Fru talman! Jag vill – för vilken gång i ordningen vet jag inte – rätta Sten Andersson på en punkt, nämligen när han säger att Kockums varv skall läggas ned. Det är inte fråga om det, och det vet också Sten Andersson mycket väl. Kockums varv skall omstruktureras. Marin- och undervattensdelen skall vara kvar, och det är min och regeringens förhoppning att denna del av Kockums skall kunna utvecklas.

Får jag sedan tillägga att regeringen som jag framhöll i mitt svar har grundat sitt ställningstagande på en grundlig analys av ett omfattande material. Självfallet har vi därvid tagit hänsyn till kostnaderna för en nedläggning av varven. Dessa måste ställas mot de beräknade kostnaderna för en fortsatt produktion av handelsfartyg. Avgörande för storleken på stödet blir hur länge staten måste subventionera produktionen. Det var mot denna bakgrund som regeringen fattade sitt beslut.

Anf. 4 STEN ANDERSSON i Malmö (m):

Fru talman! Jag nämnde en mening, och i den sägs att det är Svenska Varv som med utgångspunkt från detta besked skall besluta om framtiden för handelsfartygsproduktionen vid Kockums. Jag har inte talat om hela Kockums. Det vi pratar om i dag är handelsfartygsproduktionen.

Med tanke på vad som står i svaret kan det kanske finnas skäl att misstänka att Svenska Varv kan fatta ett beslut som inte stämmer med det vi har sagt under det senaste dagarna. Men det är väl i alla fall klart nu, herr statsråd, att Kockums handelsfartygsproduktion kommer att försvinna – ja eller nej?

Anf. 5 Industriminister THAGE PETERSON:

Fru talman! Ja, det utgår nog både jag och Sten Andersson ifrån.

För att vara formell i mitt svar på denna fråga i riksdagen måste jag säga att läget är följande. Beslutet om att man inte såg en fortsatt handelsfartygsproduktion som kommersiellt möjlig fattades av en enig styrelse i Svenska Varv den 11 december. Samtidigt gavs ett uppdrag att fråga ägaren – regeringen och industridepartementet – om den kommande varvspropositionen skulle innehålla så stora subventioner att en fortsatt handelsfartygsproduktion skulle vara möjlig. Det besked som regeringen lämnade i förra veckan lämnades till Svenska Varvs styrelse, eftersom den var frågeställaren. Det är alltså Svenska Varvs styrelse som har fått ett negativt besked.

Det slutliga beslutet i denna fråga skall Svenska Varv fatta. Sanningen är att styrelsen har fått ett besked att den inte får några subventionsmedel i den kommande varvspropositionen, och då är det väl rimligt att utgå från att beslutet bara kan bli ett.

Anf. 6 STEN ANDERSSON i Malmö (m):

Fru talman! Det var skönt att få det sista klarläggandet, så att det inte sprids några missuppfattningar och så att man inte försöker skapa dimridåer och inbilla människor att det kanske kan bli en annan utgång. Saken har alltså varit klar, och därför var det onödigt att i ett frågesvar skriva in sådant som kan skapa föreställningar som inte har med verkligheten att göra.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på fråga 1985/86:387 om SSAB:s behov av riskkapitaltillskott

Anf. 7 Industriminister THAGE PETERSON:

Fru talman! Erik Holmkvist har frågat mig om vilka initiativ jag tänker ta med anledning av att SSAB Svenskt Stål AB de närmaste åren kommer att behöva ett utökat riskkapitaltillskott.

SSAB har hittills lyckats väl med att uppfylla de förväntningar som ställdes på bolaget när det bildades år 1978. Under åren fram t. o. m. år 1982 genomfördes en rekonstruktion så att av tre var för sig förlustbringande enheter skapades ett rationellt handelsstålsbolag. Under de senaste åren har SSAB inriktat sig mot en konsolidering, och bolagets soliditet är för närvarande god. SSAB:s styrelse har inte framfört att det skulle finnas behov av ytterligare riskkapitaltillskott.

Anf. 8 ERIK HOLMKVIST (m):

Fru talman! Jag tackar för svaret.

Långsiktigt måste SSAB stärkas. I många avseenden är man också på god väg. Inte minst har facken ställt upp på ett uppmärksammat sätt efter krisen i slutet av 1970-talet. Man inser att alla måste ställa upp för sitt företag. Men det räcker nog ändå inte.

SSAB måste enligt min mening tillföras ett ökat riskkapital för att klara de investeringar som krävs för att nå en lönsam vidareförädling och produktion.

I dag skickar vi i väg huvuddelen av vårt stål som vanlig enkel bulkvara från Norrbotten till andra delar av vårt land eller ut i världen, i stället för att ta hand om det själva för vidareförädling, vilket ger jobb – de jobb som vi så väl behöver.

Men det är viktigt att konstatera att lönsamhetsproblemen de närmaste åren inte enbart gäller Luleå. Oxelösund har om möjligt ännu större problem att brottas med under åren som kommer.

Av svaret framgår att industriministern inte har för avsikt att ta några initiativ. Han menar att det är bra som det är, och SSAB:s styrelse har inte kommit med några propåer.

Men LKAB har ju genom sin ordförande uttryckt den meningen att det vore intressant att diskutera frågan om huruvida LKAB skulle gå in som delägare i SSAB. Min fråga är: Har Björn Wahlström en helt annan uppfattning än industriministern i den här frågan? Måste det vara en uppenbar kris innan det tas några initiativ, när det ligger till som det gör? Jag tänker på de problem som SSAB har att brottas med när det gäller Division profiler i Luleå, där 700 man måste bort om verksamheten inte når lönsamhet. Visserligen är detta en styrelsefråga, men jag vill ändå efterhöra hur industriministern ser på den.

Anf. 9 Industriminister THAGE PETERSON:

Fru talman! Jag är medveten om att SSAB för 1985 inte kom upp till det resultat som man hade räknat med tidigare under året. Det är ett förhållande som naturligtvis kommer att bli föremål för diskussioner och möjligen överväganden i SSAB:s styrelse. Men jag anser inte att det finns anledning att nu dra slutsatsen att SSAB skulle ha behov av något nytt riskkapital.

Regeringen föreslog hösten 1982 i propositionen om rekonstruktion av Statsföretagsgruppen att LKAB och SSAB skulle sammanföras till en separat företagsgrupp under ett gemensamt moderbolag. Men riksdagen avtog förslaget, med motiveringen att bolagen var för sig var stora och delvis hade olikartade problem. Sedan dess har frågan inte varit uppe för någon diskussion i regeringen. Och jag vill gärna tillägga att utvecklingen inte heller har visat på några nackdelar med riksdagens beslut.

Anf. 10 ERIK HOLMKVIST (m):

Fru talman! Att tillverka stål – även kvalitetsstål – till lågt pris, kanske lägre än i vårt eget land, är möjligt på många håll i världen i dag. Den bulkproduktion av stål som sker bl. a. i Luleå är och kommer att vara utsatt för konkurrenshot från många håll i världen under de närmaste åren. Lönsamheten blir därför utsatt för ganska hårt tryck.

Det som gett SSAB lönsamhet i dess stålframställning de senaste åren är framför allt de stora devalveringarna och den höjda dollarkursen. Men nu är devalveringseffekterna på väg att utjämnas, och dollarkursen går nedåt. Då inställer sig ganska snart lönsamhetsproblemen.

Min fråga var om industriministern, med tanke på att LKAB:s styrelse genom sin ordförande har fört fram den synpunkt som jag har redovisat, hade för avsikt att ta några initiativ. Jag tyckte att det fanns skäl att göra en sådan kontroll av läget i och med att det är tyngd i Björn Wahlströms mening.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på fråga 1985/86:389 om sysselsättningen i Storuman–Stensele

Anf. 11 Industriminister THAGE PETERSON:

Fru talman! Börje Hörnlund har frågat mig om jag är beredd att medverka till att insatser görs i Storuman–Stensele som motsvarar dem i Malmö.

Regeringen beviljade den 31 januari 1985 ÖSA AB tillstånd att förvärva samtliga aktier i Stensele Mekaniska Verkstad AB. ÖSA ingår i den finländska Rauma Repola-koncernen.

Den varslade nedläggningen av verksamheten i Stensele Mekaniska Verkstad har varit föremål för interpellationsdebatt i riksdagen den 4 februari i år. Jag framförde då att regeringen mot bakgrund av gjorda åtaganden vid köpet och förvärvsärendet utgår från att Rauma Repola tar sitt regionalpolitiska ansvar genom fortsatt drift av Stenselefabriken eller ordnande av alternativ verksamhet och sysselsättning för de anställda vid fabriken. Jag meddelade också vid detta tillfälle att regeringen framfört detta klara besked till Rauma Repolas ledning. Regeringens inställning i denna fråga står fast.

Det bör betonas att det inte har fattats något beslut om att lägga ned verksamheten i Stensele. MBL-förhandlingar i frågan pågår.

Jag anser det i detta läge vara olämpligt att redogöra för regeringens inställning till eventuella stödsatser i Stensele.

Anf. 12 BÖRJE HÖRNLUND (c):

Fru talman! Tack för svaret!

Industriministern har på kort tid öppnat två stora "City Akuter", den senaste i Malmö. Kockums nedläggning är besvärlig för Malmö och, framför allt, för de anställda vid varvet. Saab har av regeringen fått rent fantastiska villkor.

Hur annorlunda är det inte när det gäller riket i övrigt! Med regeringens goda minne såldes Stensele Mekaniska Verkstad till ett finskt företag, som i stort sett äger det mesta inom skogsmaskinstillverkningsindustrin i Norden. Regeringen var mycket medveten om att skogsmaskinsbranschen har överkapacitet. Regeringen måste ha haft helt klart för sig att Stensele Mekaniska Verkstad löpte utomordentligt stor risk att under sin nye ägare råka ut för en nedläggning. Därför har regeringen, Thage G. Peterson, enligt min och andra västerbottningars mening ett obestriddigt ansvar för att 200 arbetstillfällen i Stensele behålls och vidareutvecklas, ifall företaget icke till fullo tar ansvaret.

Jag vill fråga industriministern om han under de trevliga överläggningarna med Saab någon gång påpekade nödvändigheten av 200 jobb, t. ex. tillverkning av bildelar, uppe i Storuman.

Tre fjärdedelar av vårt land hotas i dag av avfolkning och en klart negativ utveckling. Regeringen handlar som om folk i befolkningsglesa områden vore mycket mindre värda än folk i de stora tätorterna. Om Norrland skall få ut sin rätt, skulle det behövas mångmiljardpaket för att utveckla näringslivet och åtgärda andra viktiga frågor.

Thage G. Peterson måste förstå att han är regionalpolitiskt ansvarig också för Stensele, skogslänen och sydöstra Sverige, inte bara för Göteborgs- och Malmöregionerna.

Anf. 13 Industriminister THAGE PETERSON:

Fru talman! Jag skall inte nu föra en debatt om regionalpolitiken med en grälsjuk Börje Hörnlund. Låt mig bara få påminna honom om hur det var i Sverige och i skogslänen när de borgerliga regerade och centerpartiet hade ansvar för regionalpolitiken – då var inte Börje Hörnlund så värst aktiv i frågestunderna. Under den perioden försvann 155 000 industrijobb, 34 000 industrijobb försvann i skogslänen. Det var under Börje Hörnlunds partis ansvarstid som den verkliga nedgången i skogslänen och dess industri inträffade. Det försöker vi nu rätta till.

Jag har nu, fru talman, för andra gången på kort tid klargjort här i riksdagen att regeringen anser att Rauma Repola har ett ansvar för sysselsättningen i Stensele. Detta budskap har vi framfört till företaget. Vidare pågår MBL-förhandlingar. Börje Hörnlund måste väl ändå inse att det vore mycket olämpligt av mig att nu gå ut och säga att regeringen skall vidta den ena eller andra åtgärden. Det vore detsamma som att man skulle frita företaget från dess ansvar. Är det detta som Börje Hörnlund är ute efter?

Anf. 14 BÖRJE HÖRNLUND (c):

Fru talman! Thorbjörn Fälldin hade nöjet eller, rättare sagt, den mindre angenäma uppgiften att under hela sin tid regera i en svår internationell lågkonjunktur. Thage G. Peterson är industriminister i en stark internationell högkonjunktur. Under de sex år Fälldin regerade ökade skogslänens befolkning med 4 000 människor. På bara tre år har befolkningen i skogslänen nu minskat med 16 000 människor. I dag rullar flyttlassen fortare än någonsin.

Vi har i detta läge en regionalpolitiskt ansvarig minister som nästan verkar förnöjd över den takt i vilken flyttlassen rullar. Det tycker jag är mycket farligt. Vi måste få en regionalpolitiskt ansvarig minister och en regering som tar dessa svåra problem på allvar innan det är för sent.

Sedan vill jag säga att det är uppscendeväckande att när småföretagens problem prövas, då är det alltid ont om pengar – då försöker man pruta på varenda krona – men när Sveriges rikaste företag skall satsa på någonting, en satsning företaget i vilket fall som helst skulle ha gjort, då finns det hur mycket pengar som helst.

Anf. 15 Industriminister THAGE PETERSON:

Fru talman! Jag är beredd att förstärka mitt tal om en grälsjuk Börje Hörnlund med att säga att Börje Hörnlund i dag är mer osaklig än han brukar vara, och det vill faktiskt inte säga litet när det gäller honom och hans uttalanden i regionalpolitiken. Börje Hörnlund lämnar nämligen helt lögnaktiga uppgifter. Det var under de borgerliga regeringsåren som förfallet i skogslänen ägde rum. Men då återfanns inte Börje Hörnlund med några frågor i riksdagen. Det var under den tiden som 155 000 industrijobb försvann, och det var då 34 000 industrijobb i skogslänen gick förlorade. Detta skedde utan att man vidtog några åtgärder. Jo, en åtgärd var Börje Hörnlund med om att rösta fram i riksdagen. Det var att minska de regionalpolitiska anslagen med 300 milj. kr.

Flyttlassen rullar inte snabbare i dag än de gjorde under den borgerliga perioden. Tvärtom är det så att både arbetslösheten och flyttlassen har minskat i skogslänen, och vi har fått en period då sysselsättningstillfällena har ökat. Men jag beklagar de höga flyttningssiffrorna, och de kommer regeringen att göra något åt.

Anf. 16 BÖRJE HÖRNLUND (c):

Fru talman! Jag är inte grälsjuk. Men eftersom vi har en regionalpolitiskt ansvarig minister som är beredd att göra hur stora insatser som helst i den befolkningstäta Göteborgsregionen och den befolkningstäta Malmöregionen men i övrigt inte visa någon handlingskraft, då måste man säga ifrån för skogslänens räkning, för sydöstra Sveriges räkning och för de tre fjärdedelar av vårt land som i dag hotas av avfolkning och utarmning. Är det någon som under sin tid har urholkat de regionalpolitiska stödmedlen så är det den här regeringen inkl. Thage G. Peterson. Därför hoppas jag att det blir en skärpning. Det *måste* bli en skärpning!

Överläggningen var härmed avslutad.

Om villkoren för statligt bidrag till ett regionalt investmentbolag i Malmö

Anf. 17 Industriminister THAGE PETERSON:

Fru talman! Margit Gennser har frågat mig om jag avser att ta fasta på kritiken att statens höga krav på riskkapital från näringslivet till Malmö Finans har bedömts som orealistiska och ändra förutsättningarna.

I regeringens program för arbete och utveckling i Malmöregionen aviseras bl. a. medel till ett investmentbolag med inriktning mot små och medelstora företag. Till finansieringen av bolaget bidrar staten med upp till 50 milj. kr. Den statliga kapitalinsatsen skall motsvaras av en insats av bundet eget kapital från privata intressenter som minst skall vara 1,5 gånger den statliga insatsen.

För att verksamheten så snabbt som möjligt skall komma i gång avser regeringen att medge att 5 milj. kr. tas i anspråk i avvaktan på att kapital från de privata intressenterna flyter in. Därefter kan resten av de statliga medlen tas i anspråk i den takt som privat kapital tillförs med beaktande av de nämnda villkoren. Något minimikrav om ett tillskott på 75 milj. kr. från näringslivet, som Margit Gennser anger, har alltså inte ställts upp.

Det krav om en privat kapitalinsats som med 1,5 gånger överstiger den statliga är enligt regeringens uppfattning rimligt. Det skall sättas i relation till hela Malmöpaketet, som ju innehåller bl. a. etablering av en ny storindustri, regeringens beslutsamhet i frågan om Öresundsförbindelserna, insatser för forskning och utbildning samt omfattande arbetsmarknadspolitiska insatser. Det är mot den bakgrunden man skall se regeringens förväntningar om ett engagemang från det skånska näringslivet i ett investmentbolag som har till syfte att åstadkomma en välbehövlig tillväxt av de i Malmöregionen verksamma småföretagen. Förväntningarna på det skånska näringslivet är inte oskäligen.

Anf. 18 MARGIT GENNSER (m):

Fru talman! Jag får tacka industriministern så mycket för svaret.

Att jag utgick från näringslivets kapitalinsats 75 milj. kr. beror på att man räknar med att capital venture-företag måste ha ett kapital på ungefär 150 milj. kr. Titta på en genomgång i Affärsvärlden den 12 februari, där sägs detta klart ut!

Vi är mycket tacksamma att vi får hjälp i Malmö nu. Vi hade varit ännu tacksammare om denna hjälp inte hade behövts. Om vi hade haft marknadsökonomi de senaste 20 åren, hade Malmöregionen aldrig behövt bli ett stödområde. Nu är vi tacksamma – det har ju sagts att vi varit otacksamma.

Varför är det svårt att få kapital från näringslivet? Har företagen riskkapital skall de naturligtvis satsa det där de har bäst kompetens, dvs. inom de projekt som ligger dem närmast. De skall också ha kontroll över sina pengar. Det är därför väldigt svårt att få fram ett stabilt capital venture-företag på det här viset. Det var därför jag frågade om industriministern ville beakta den här kritiken. En mängd industrifolk nere i Skåne har kritiserat villkoren. Man kan tänka sig andra vägar. Varför inte släppa loss investeringsfonderna t. ex.? Det är ju den mest marknadskonforma lösningen. Vi

skulle säkert få en utmärkt utveckling, om det behövs. Och det behövs för hela Sverige. Skåne skall som sagt inte vara ett stödområde.

Prot. 1985/86:83
20 februari 1986

Anf. 19 Industriminister THAGE PETERSON:

Fru talman! Låt mig få säga som både tröst och utmaning till Margit Gennser: Varför inte stå upp och säga att Malmöregionen har unika förutsättningar för förnyelse och utveckling av sitt näringsliv? Det är ju en enastående chans som alla riksdagsledamöter från Skåne har nu att använda regeringens satsning till att utveckla sin egen region. Regionen har ju faktiskt många fördelar: traditioner inom industriverksamhet och inom bankverksamhet, sitt geografiska läge, närheten till väldiga utbildningsresurser m. m. Till detta kommer nu regeringens satsningar.

Det är inte oskäligt att staten i detta läge ställer vissa krav på regionalt engagemang. Det borde faktiskt vara en spännande utmaning för det skånska näringslivet, som ju har så goda förutsättningar, att medverka till utvecklingen av det aktuella privata investmentbolaget.

Anf. 20 MARGIT GENNSER (m):

Fru talman! Det är klart, industriministern, att vi gläder oss åt utmaningen när det gäller att återigen få i gång Skåne. Men då vill vi att politikerna ser till att vi får så bra hjälpmedel som möjligt. Vidare skall hjälpmedlen vara marknadskonforma. Att Skåne har svårigheter är – det vill jag framhålla – resultatet av en socialistisk politik. Det är därför som jag ville peka på problemen i samband med Malmö Finans.

Jag vidhåller att företagen skall vara rädda om sitt riskkapital. De skall satsa på de områden där de har de bästa utsikterna att lyckas. Det är ju väldigt svårt att syssla med capital venture-företag. Läs därför tidskriften Affärsekonomi!

Varför inte tänka om? Varför inte för en gångs skull göra det som är enklast, nämligen att släppa loss investeringsfonderna? Då skulle utvecklingen säkerligen komma i gång mycket snabbare. Och kom ihåg: det är aldrig politikerna som skapar företagen utan det är faktiskt företagarna!

Anf. 21 Industriminister THAGE PETERSON:

Fru talman! Det är ju det som regeringen vill med dessa insatser. Vi vill nämligen släppa loss alla de idéer och alla de uppslag som människorna i Skåne – inkl. riksdagsledamöterna därifrån – kan ha när det gäller att utveckla den egna regionen. Eftersom Margit Gennser återkommer till frågan om att staten/regeringen inte har gjort tillräckligt i detta avseende måste jag faktiskt få tillägga följande: Fru Gennser har för liten tilltro till den egna regionen. Det framgår av vad hon säger i den här debatten. Varför inte åka hem till Skåne och tända gnistan till utveckling och förnyelse? Nu har vi lagt en bra grund när det gäller att arbeta för Skåne, och det tycker jag att fru Gennser skall vara glad över. Ta den chansen i stället för att här säga motsatsen!

Om villkoren för statligt bidrag till ett regionalt investmentbolag i Malmö

Prot. 1985/86:83
20 februari 1986

*Om statliga medel till
investmentbolaget
Malmöhus Invest*

Anf. 22 MARGIT GENNSER (m):

Fru talman! Jag har inte, herr industriminister, någon bristande tilltro till Skåne. Däremot har jag en bristande tilltro till en icke-marknadskonform socialistisk politik. Det är i det avseendet som jag vill ha en ändring till stånd. Metoderna skall vara mer generella.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på fråga 1985/86:393 om statliga medel till investmentbolaget Malmöhus Invest

Anf. 23 Industriminister THAGE PETERSON:

Fru talman! Margit Gennser har frågat mig om jag avser att komplettera Malmöpaketet med medel till det regionala investmentbolaget Malmöhus Invest.

Regeringen har i dag beslutat att en regional samordningsgrupp skall tillkallas med uppgift att förbereda och samordna industri-, regional- och arbetsmarknadspolitiska insatser i Malmöregionen. Landshövdingen i Malmöhus län är ordförande i gruppen, som i övrigt kommer att få en allsidig sammansättning.

Den regionala samordningsgruppen har i dag också erhållit ett utredningsuppdrag. En av uppgifterna är att utreda frågan om ett nytt investmentbolags verksamhet och organisation, bl. a. med hänsyn till finansiell styrka och ägarförhållanden. I direktiven sägs klart att samråd skall ske med övriga i regionen verksamma investmentbolag samt att gruppen som ett alternativ även skall undersöka möjligheterna till samordning med Malmöhus Invest AB.

För att nå den bästa lösningen ger vi nu den regionala samordningsgruppen tillfälle att noga överväga olika alternativ för att därefter så snabbt som möjligt återkomma till regeringen med förslag.

Några ytterligare medel från regeringens sida till investmentbolag i Malmö är inte aktuella. Svaret på frågan är därför nej.

Anf. 24 MARGIT GENNSER (m):

Fru talman! Jag tackar industriministern för svaret. Man skall alltid vara tacksam för litet. Det är i varje fall glädjande att höra att investmentbolaget Malmöhus Invest och dess ställning skall beaktas. För att ni riktigt skall beakta detta bolag vill jag säga att det är ett litet bra capital venture-bolag, som redan har funnits i sex år. Det har lyckats riktigt bra med sina riskkapitalsatsningar, och det är ju en konst. Jag blev faktiskt förvånad över att man inte tog fasta på det i samband med Malmöpaketet. Varför inte satsa på den sakkunskap som redan finns? Varför skall man bygga upp från början? En del av de pengar man har kunde ju användas för en "statens riktade nyemission" till Malmöhus Invest, som satsar på kompetens. Satsningarna får naturligtvis inte inskränka detta lilla bolags självbestämmanderätt - bolaget har bra "management", och det skall bevaras. Inga administrationsbidrag bör ges, utan just en riktad emission med riskkapital.

Om staten inte vill gå in direkt kan utvecklingsfonden göra det. Staten kan om några år sälja sin andel med vinst – förhoppningsvis på den lokala aktiebörsen i Malmö, som jag hoppas skall bildas.

Prot. 1985/86:83
20 februari 1986

Om kultur- och informationsutbytet med andra länder

Anf. 25 Industriminister THAGE PETERSON:

Fru talman! "Tacksam för litet", sade Margit Gennser. Jag måste påminna henne om att de statliga insatserna, som offentliggjordes förra veckan, för förnyelse och utveckling i Malmöregionen överstiger 800 milj. kr. Med lokaliseringsstöd blir det ytterligare pengar. Jag vet inte riktigt vad Margit Gennser har för sinne för proportioner när det gäller pengar, och det är möjligt att detta i hennes ögon är en liten insats. Enligt regeringens bedömning är det emellertid den kraftigaste insats som vi har gjort i en region i ett svårt läge. Varför kan inte t. o. m. en skåning erkänna det?

Anf. 26 MARGIT GENNSER (m):

Fru talman! Jag trodde att vi nu talade om en begränsad fråga, dvs. svaret vad gäller Malmöhus Invest, och inte hela Malmöpaketet. I svaret står det att man "även skall undersöka möjligheterna till samordning med Malmöhus Invest AB", och det tyckte jag var litet. Jag talade alltså inte om de 800 miljonerna. Jag är själv småföretagare och talar inte om miljarder eller hundratals miljoner, men på grund av inflationen talar småföretagarna dess värre nu om miljoner.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på fråga 1985/86:379 om kultur- och informationsutbytet med andra länder

Anf. 27 Utrikesminister STEN ANDERSSON:

Fru talman! Ingrid Sundberg har frågat mig i vilka former en utvärdering av de samlade statliga insatserna inom det svenska kultur- och informationsutbytet med utlandet skall ske och vid vilken tidpunkt.

Jag instämmer i Ingrid Sundbergs bedömning att insatser på kultur- och informationsområdet för ett litet land som Sverige, som lever inom ett litet språkområde, behövs i ett snålt internationellt klimat. Det är snart tio år sedan utredningen om det svenska kultur- och informationsutbytet med utlandet, den s. k. SIK-utredningen (SOU 1978:59), tillsattes. Jag finner det naturligt att se över dessa frågor med viss regelbundenhet.

Jag avser att under innevarande kalenderår samla erfarenheter när det gäller finansiering, organisation och samordning av de samlade statliga insatserna inom det svenska kultur- och informationsutbytet med utlandet. Detta kommer att ske i samråd med utbildningsdepartementet och övriga berörda departement och omfatta olika områden inom samhälls- och kulturlivet. Detta bör kunna ge ett erfarenhetsunderlag som innebär en närmare precisering av behov, problem och möjligheter inom området. Därefter får man ta ställning till hur man bör gå vidare.

Prot. 1985/86:83
20 februari 1986

Om kultur- och informationsutbytet med andra länder

Anf. 28 INGRID SUNDBERG (m):

Fru talman! Jag skall be att få tacka utrikesministern för svaret. Det är glädjande att vi har en samstämmig uppfattning om betydelsen av vårt lands kultur- och informationsutbyte med utlandet.

Representanter för utbildningsutskottet och kulturutskottet hade i går möjlighet att sammanträffa med våra kulturattachéer i olika länder, och då framfördes synpunkter om angelägenheten av att det inte skulle ske någon förändring på detta område. Det gavs exempel på bristande samordning, på tjänster som har försvunnit och på material som var svårt att få fram. Det är alldeles riktigt att det måste finnas en viss regelbundenhet när det gäller översynen av detta arbete. Mycket har naturligtvis förändrats, och utrikesministern sade nu att en sådan översyn skall komma till stånd.

Utrikesministern sade vidare: "Jag avser att under innevarande kalenderår samla erfarenheter när det gäller finansiering, organisation och samordning ---."

Bakgrunden till min fråga var bl. a. det parallellarbete som sker t. ex. när det gäller olika teatergrupper eller andra som söker medel från Svenska institutet men sedan kan få medel från UD:s informationsbyrå. Det är brist på samordning, och jag är inte säker på att det är alldeles riktigt att det skall vara på det sättet.

Nu säger utrikesministern i svaret att översynen kommer att ske i samråd med utbildningsdepartementet och övriga berörda departement. Om översynen kommer att omfatta olika områden inom samhälls- och kulturlivet vill jag fråga utrikesministern: Blir det då så, att informatörerna skall utreda beträffande sig själva, eller får representanter för samhälls- och kulturliv vara med? Jag vill i detta sammanhang också fråga: Kommer man att beakta nödvändigheten av en bättre samordning med Turistrådets och Exportrådets arbete?

Anf. 29 Utrikesminister STEN ANDERSSON:

Fru talman! Det är ju riktigt att mycket av kunskaperna om dagens behov, problem och möjligheter inom detta område finns ute i det svenska samhälls- och kulturlivet. Det gäller främst Svenska institutet men också Kulturrådet, Exportrådet, Turistrådet och de centrala institutionerna inom kulturlivet. Jag avser naturligtvis att i samband med den planerade översynen ha nära kontakt med de berörda organen.

Anf. 30 INGRID SUNDBERG (m):

Fru talman! Jag tycker att utrikesministern förde fram en mycket viktig synpunkt. Självfallet är det väl ingen som den här gången väntar att det skall bli en SIK-utredning på 300–400 sidor. Förra gången var det också en enmansutredare. Jag tror emellertid att det är mycket viktigt att de som så att säga upplever de praktiska problemen inom Rådet, Svenska institutet, osv., får möjlighet att påverka eller delge sina erfarenheter och även – vilket jag tycker är minst lika viktigt – komma med förslag till förbättringar. Vi har sett att det som en gång var bra inte är riktigt lika bra i dag. Därför är det väl vår gemensamma uppfattning att vi bör försöka få det bra på nytt på alla håll.

Överläggningen var härmed avslutad.

*Om fordonsförar-
utbildningen vid
AMU-centret
i Ronneby*

Anf. 31 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Fru talman! Karl-Anders Petersson har frågat mig om jag avser förhindra ett sådant resursslöseri som en förflyttning av fordonsförarutbildningen från AMU-centret i Ronneby till Hässleholm skulle innebära.

Inledningsvis vill jag erinra om att ansvaret för planeringen av arbetsmarknadsutbildningen ligger på myndighetsnivå. Länsarbetsnämnderna svarar därvid för planeringen efter de riktlinjer som arbetsmarknadsstyrelsen utfärdar.

Efter vad jag har inhämtat har arbetsmarknadsstyrelsen nyligen kartlagt behovet av fordonsförarutbildning inom arbetsmarknadsutbildningen och utfärdat riktlinjer för en regionvis planering av denna utbildning. Syftet med regionindelningen är att undvika överkapacitet och att åstadkomma ett bättre resursutnyttjande än tidigare.

Enligt styrelsens bedömning bör behovet av fordonsförarutbildning inom Blekinge län kunna tillgodoses genom samverkan med AMU-myndigheterna i angränsande län.

Ett av de främsta motiven för den nya AMU-organisationen, som infördes så sent som den 1 januari i år, är att få ett bättre resursutnyttjande. Vissa omfördelningar av resurser kommer därför enligt min uppfattning knappast att kunna undvikas.

I det här sammanhanget kan nämnas att länsarbetsnämnden i Blekinge har fått extra medelstillsättning från AMS för utökningar av andra utbildningar inom länet under innevarande budgetår samt att det inom några månader kommer att starta en helt ny utbildning i konstglasteknik, som Blekinge kommer att bli ensam om att anordna.

Anf. 32 KARL-ANDERS PETERSSON (c):

Fru talman! Jag tackar arbetsmarknadsministern för svaret, men det sakliga innehållet i svaret är inte alls tillfredsställande.

Utbildningen i Ronneby startade så sent som för tio år sedan med 24 utbildningsplatser, men planerades att snarast utökas till 32 platser. Kapaciteten avsågs, arbetsmarknadsministern, att täcka behovet även för närliggande län.

Kapaciteten vid AMU-centret i Ronneby kan, i vad gäller lokaler och körgård, utan extra investeringar ökas till 44 utbildningsplatser och med något utökad körgård till 64 utbildningsplatser.

Ändamålsenliga lokaler för utbildningen planerades av SÖ redan från utbildningens början och var klara att tas i bruk budgetåret 1978/79.

SÖ, AMS och Transportfackens yrkes- och arbetsmiljönämnd, TYA, var vid detta tillfälle för 6-7 år sedan överens om såväl kapacitet som åtgärder. Några år senare är man alltså beredd att skrota denna anläggning. Har vi verkligen råd med detta resursslöseri?

Den totala kostnaden för ombyggnaden 1978-1979 var 11,065 milj. kr., men ombyggnaden omfattade även vissa lokaler utöver dem för fordonsförarutbildningen. På grund av de speciella krav som ställs på lokaler för

fordonsförarutbildning blev kostnaderna höga. År 1977 utdömde TYA den tidigare godkända körbanan i Heaby. I samråd med SÖ planerades en körbana i anslutning till AMU-centret.

För att möjliggöra denna utbyggnad fick Ronneby kommun inköpa mark från privata ägare. Kommunen gav sedan AMU-centret dispositionsrätt till marken utan kostnad men med det förbehållet att marken, när den inte längre användes för sitt ändamål, skulle "avstädas" innan den återlämnades till Ronneby kommun.

Byggekostnaderna för denna körgård med senare tillkomna kompletteringar var 1,127 milj. kr.

När fordonsförarutbildningen startade blev elevförläggningen överbelastad, och fem AMS-villor utöver tidigare bostadsbestånd anskaffades till en kostnad av 1,5 milj. kr. Därutöver gjordes markinvesteringar och liknande.

Har man verkligen råd att efter några år utan vidare skrota en sådan anläggning?

Anf. 33 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Fru talman! Först vill jag säga att det inte är regeringen som kan eller skall besluta om sådana här saker, utan det måste göras av myndigheterna i samråd med arbetsmarknadens parter. Och TYA som nämndes här – Transportfackens yrkes- och arbetsmiljönämnd – har nu liksom tidigare varit med vid planeringen av den nya fordonsförarutbildningen. Det är faktiskt i samarbete mellan de ansvariga myndigheterna och branschorganisationen som man kommit fram till denna nya organisation.

Det sker naturligtvis förändringar under årens lopp. Regeringen fattar inte beslut om detta. Jag kan, med tanke på Blekinges besvärliga situation, säga att jag beklagar att det just drabbar Blekinge. Därför tycker jag att det är viktigt att, som AMS gör i detta fall, försöka se till att utöka andra utbildningar inom Blekingeområdet.

Anf. 34 KARL-ANDERS PETERSSON (c):

Fru talman! Samma AMS, SÖ och TYA, som planerat och byggt upp anläggningen i Ronneby för tiotalet miljoner kronor är, när anläggningen blivit färdigbyggd och komplett, beredda att skrota den för att börja bygga upp en ny anläggning i Hässleholm och föra över resurserna dit. Arbetsmarknadsministern får ursäkta, men detta liknar mera lekstuga och resursslöseri än ansvarsfull förvaltning av allmänna medel.

Utöver slöseri med resurser innebär flyttningen sociala problem för dem som är anställda vid denna utbildning. Det är ett tiotal personer som nu tillsammans med sina familjer får bryta upp från Ronneby, och med tanke på det arbetsmarknadsläge som vi har i Blekinge kan de naturligtvis inte räkna med nya anställningar på orten, utan de får vara beredda att flytta, exempelvis till Stockholm, Göteborg eller Malmö, som ju är föremål för regeringens speciella omsorger.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 35 Justitieminister STEN WICKBOM:

Fru talman! Daniel Tarschys har frågat civilministern vilka åtgärder han avser att vidta för att öka människors rätt att själva bestämma om de önskar vara medlemmar i ett politiskt parti.

Frågan har överlämnats till mig.

Jag har vid flera tillfällen – senast den 12 april förra året – inför riksdagen redovisat regeringens uppfattning i denna fråga. Regeringen har samma uppfattning i dag.

Jag upprepar alltså att den föreningsfrihet som vi har här i landet och som är skyddad i grundlagen innebär att det står var och en fritt att organisera sig politiskt. Ingen kan tvingas att vara medlem i ett parti.

En annan sida av föreningsfriheten är emellertid att organisationer bör få besluta om sina egna angelägenheter. Så t. ex. bör varje politiskt parti självt bestämma om formerna för medlemskap i partiet.

Regeringen avser inte att vidta några åtgärder som gäller formerna för anslutning till ett politiskt parti.

Anf. 36 DANIEL TARSCHYS (fp):

Fru talman! Jag ber att få tacka justitieministern för svaret på min fråga. Den gällde ett uttalande av civilministern och var riktad till honom i hans egenskap av kontaktansvarig gentemot folkrörelserna. Om jag förstår justitieministern rätt är det inom regeringen han som i fortsättningen handlägger folkrörelsefrågor och uttolkningen av Bo Holmbergs uttalanden.

Vad sakfrågan anbelangar är det i vanlig ordning beklämmande att regeringen inte bryr sig om de systematiska övergrepp som sker mot elementära medborgerliga rättigheter. "Ingen kan tvingas att vara medlem i ett parti", säger justitieministern. Det är ju precis vad många tvingas vara. Vi vet av många vetenskapliga undersökningar att inte en utan hundratusentals människor har tvingats vara medlemmar och är medlemmar av ett parti som de inte röstar på. Vi vet att reservationsrätten inte fungerar och att det pågår systematiska trakasserier. Allt detta anser regeringen vara fullt i sin ordning. Jag tycker för min del att det är beklämmande att regeringen inte har större respekt för de medborgerliga rättigheterna än att man underlåter att vidta åtgärder mot detta.

Justitieministern säger också att en annan sida av föreningsfriheten är att organisationer bör få besluta om sina egna angelägenheter. Den tolkningen av föreningsfriheten har ingen som helst grund i konstitutionen. I regeringsformen är det fullkomligt klart att föreningsfrihet är en individuell rättighet; den gäller alla medborgares rätt att sammansluta sig. Vilken frihet man skall ge föreningar är en helt annan fråga. Den regleras inte alls i grundlagens regler om föreningsfrihet.

Självfallet inskränker vi genom lagen både enskilda individers, föreningars och aktiebolags frihet. De får inte göra vad de vill; de får inte hantera sina egna angelägenheter efter eget gottfinnande – det inskränks genom rättsord-

ningen. Den tolkning av föreningsfriheten som justitieministern har gjort har alltså ingen som helst grund i den svenska regeringsformen.

Anf. 37 Justitieminister STEN WICKBOM:

Fru talman! Jag har förståelse för dem som menar att individuell anslutning till ett politiskt parti är bättre än kollektiv anslutning. Den uppfattningen finns också företrädd inom mitt eget parti och inom arbetarrörelsen, där man för övrigt intensivt diskuterar olika former för samverkan i framtiden mellan arbetarrörelsens olika grenar.

Tarschys talade om övergrepp, trakasserier och en reservationsrätt som inte fungerar. Självfallet, Daniel Tarschys, tar såväl jag som arbetarrörelsen och regeringen bestämt avstånd från sådant. Självfallet skall reservationsrätten fungera, och självfallet skall man ta avstånd från sådana företeelser som Tarschys nämnde.

Men det är inte heller något fel på att lagstiftaren avstår från att på det sättet ingripa i föreningarnas inre liv att man i lagstiftningen reglerar arbetsförhållandena. Det är den övergripande princip som riksdagen vid ett flertal tillfällen tagit ställning för.

Anf. 38 DANIEL TARSCHYS (fp):

Fru talman! Jag hör också till dem som i många år lät mig nöja med försäkringar från socialdemokratisk sida att den här frågan diskuterades inom partiet, att man övervägde olika frågor, att man egentligen hellre ville ha individuell anslutning, osv. Det fick vi höra år efter år. Men till slut, fru talman, brister tålamodet. Till slut är det nödvändigt att med lagens hjälp reglera elementära medborgerliga rättigheter. Till den slutsatsen kom vi sedan riksdagen år efter år – jag tror det var i åtta år – hade uttalat att det här var en felaktig form av anslutning, utan att någon som helst reaktion kunde inregistreras från socialdemokratisk sida.

Vidare konstaterar jag att justitieministern inte försvarar sin nya tolkning av föreningsfriheten, och det tycker jag är klokt – på den här punkten är hans tolkning inte i överensstämmelse med grundlagen.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på fråga 1985/86:363 om finansieringen av kostnaderna för spannmålsöverskottet

Anf. 39 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Fru talman! Lennart Brunander påstår att regeringen har vägrat att ta upp förhandlingar med jordbrukarna om hur underskottet i spannmålsregleringen skall klaras och att regeringen struntar i av riksdagen fattade beslut.

Båda påståendena är felaktiga.

I 1977 års jordbrukspolitiska beslut sägs bl. a. följande: "I samband med prisöverläggningarna bör från tid till annan ske en prövning av hur stort belopp som årligen bör tillföras spannmålsregleringen för att täcka det normala behovet. Om det till följd av stor skörd inom landet och/eller låga

världsmarknadspriser visar sig nödvändigt att tillföra spannmålsregleringen ytterligare medel bör lånefinansiering tillgripas. För den händelse det kan visas att underskott i regleringsekonomi uppkommit på grund av låga världsmarknadspriser bör överläggningar kunna få upptas om hur underskottet skall regleras." Det framhölls vidare i riksdagsbeslutet att statens särskilda ansvar för spannmålsöverskotten främst skulle ta sikte på att neutralisera effekten av låga världsmarknadspriser.

Frågan om underskottet i spannmålsregleringen togs upp i överläggningarna mellan Lantbrukarnas förhandlingsdelegation och regeringens kommitté för överläggningar om jordbruksprisregleringen våren 1984. Vid detta tillfälle fanns en inom statens jordbruksnämnd upprättad promemoria om underskottet i spannmålsregleringen. Enligt bedömningen i promemorian berodde inte underskottet på låga världsmarknadspriser. Parterna kom överens om att tillsätta en särskild spannmålsgrupp för att analysera jordbruksnämndens expertrapport. Spannmålsgruppens statliga representanter kom fram till att "underskottet i regleringskassan ej kan tillskrivas låga världsmarknadspriser".

Statens jordbruksnämnd som yttrat sig över spannmålsgruppens rapport har inte haft annan mening. Inte heller regeringen har kommit till annan ståndpunkt. I överensstämmelse med riksdagens beslut 1977 har därför jordbruket att svara för underskottet. Eftersom "underskottet i regleringskassan ej kan tillskrivas låga världsmarknadspriser" kan någon ytterligare överläggning i enlighet med 1977 års riksdagsbeslut inte anses motiverad.

Anf. 40 LENNART BRUNANDER (c):

Fru talman! Jag tackar jordbruksministern för svaret.

Jag vill dock säga att jag inte är särskilt nöjd med svaret – det är inte tillfredsställande. Enligt min mening framgår det ganska klart av 1977 års beslut att staten *har* ett ansvar. Det heter i beslutet att målsättningen är att all åkerareal i princip skall vara kvar och att det föreligger ett delat ansvar; det står t. o. m. att staten har ett övergripande ansvar. Men det är riktigt som jordbruksministern påpekar i svaret att man skall ta sikte på låga världsmarknadspriser. Underskottet har under den aktuella tiden gjort att det varit nödvändigt att låna upp 550 milj. kr., och detta skall nu regleras. LRF har då begärt förhandlingar men fått beskedet att förhandlingar inte kommer till stånd därför att regeringen anser att det inte finns någonting att förhandla om, enligt de linjer som redovisats i svaret.

Men det hela beror ju på hur man tolkar detta med låga världsmarknadspriser. Det är överraskande att få höra att det inte råder låga världsmarknadspriser. Den diskussionen har ju förts i annat sammanhang, och vi har fått veta att det är väldigt låga världsmarknadspriser samt att detta är ett bekymmer. Och det *är* ett bekymmer.

Enligt riksdagsbeslutet och förarbetena till riksdagsbeslutet skall prisets nivå bedömas med utgångspunkt från världsmarknadspriserna under en femårsperiod. Den perioden skulle ungefär omfatta tiden 1972–1977. Utgår man från denna tidsperiod kommer man till ett annat resultat än det som jordbruksministern här har redovisat, för de statliga representanterna har ju utgått från tiden 1975–1977, då det var exceptionellt låga världsmarknadspriser.

ser. Det finns inget stöd i riksdagsbeslutet för att göra på detta sätt, utan man skall som sagt ta hänsyn till världsmarknadspriserna under en längre period. Det är detta som jordbrukets representanter fört fram som motiv för att man skall ha rätt till förhandlingar enligt det jordbrukspolitiska beslutet. Därvidlag får de stöd från professorn i offentlig rätt Ole Westerberg, som har upprättat en promemoria i vilken han klart visar att det förhåller sig på detta sätt – det är så man tänkte när beslutet fattades. Att jordbruksministern och övriga socialdemokrater inte hyser denna uppfattning är en annan sak, men riksdagsbeslutet har den här innebörden. Och är det så att regeringen har en annan uppfattning får den väl lägga fram förslag och ändra beslutet. Till dess står emellertid det här beslutet fast. Enligt min uppfattning vänder regeringen jordbrukarna ryggen och överlämnar ett problem till dem att själva lösa.

Jag skulle vilja fråga jordbruksministern varför man i departementet på det här sättet försöker ge 1977 års beslut en annan inriktning än vad som var avsikten när beslutet fattades. Jag skulle också vilja ställa frågan varför jordbruksministern inte vill ta upp de förhandlingar som jordbruket har begärt. Att man är oense om tolkningen är ju ett skäl för att sätta i gång och förhandla, inte tvärtom.

Anf. 41 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Fru talman! Varken analysgruppen eller jordbruksnämnden, som har yttrat sig över analysgruppens rapport, har enligt regeringens uppfattning kunnat visa att underskottet i spannmålsregleringen beror på låga världsmarknadspriser. Regeringen har därför beslutat att underskottet skall täckas av jordbruksnäringen, helt i enlighet med 1977 års riksdagsbeslut.

Att jordbrukets företrädare kommit fram till en annan slutsats beror på att de valt en ur jordbrukets synpunkt fördelaktigare basperiod för sina beräkningar. Genom att de tar med år med onormalt höga världsmarknadspriser kan priserna under mera normala år framstå som låga och anföras som motiv för att staten skall betala.

Den basperiod LRF stöder sig på borde väl i så fall ha motiverat att statens betalningsansvar aktualiserats någon gång under de borgerliga regeringsåren 1977–1982. Så skedde emellertid inte. Kanske Lennart Brunander kan upplysa mig om varför inte detta skedde.

Anf. 42 LENNART BRUNANDER (c):

Fru talman! Jordbruksministern säger att analysgruppen kommit fram till slutsatsen att jordbruket skall betala. Det är statens representanter i analysgruppen som har gjort det, inte analysgruppen i sin helhet. Gruppen är inte enig, och som jag sade tidigare borde det leda till förhandlingar.

Den period som LRF har begärt att få lägga till grund finns det både låga och höga världsmarknadspriser i, vilket skulle ge ett rimligt genomsnitt, medan den tid som de statliga representanterna har lagt som grund har enbart höga priser.

Jag kan läsa ett litet avsnitt av vad Ole Westerberg säger: "De motiveringar, som de statliga representanterna sålunda anført, visar att det inte från deras sida är fråga om en tolkning av förarbetena till riksdagsbeslutet. De statliga representanterna vägrar rent ut att tillämpa riksdagsbeslutet enligt

dess syfte och innehåll. I stället sätter de ett eget syfte i förgrunden. Dock är det ju så att vad som var avsett med riksdagsbeslutet hör till beslutet.”

Prot. 1985/86:83
20 februari 1986

Anf. 43 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Fru talman! Jag vill säga till Lennart Brunander att frågan om vilken basperiod man skall välja är faktiskt ingen juridisk fråga. Det är en statistisk och en jordbrukspolitisk fråga. Det är tveklöst på det sättet att om man väljer den period som LRF lägger till grund för sitt resonemang, har man valt en period under vilken man får in år med onormalt höga priser. Statistikerna har i stället valt en period som man i det här sammanhanget brukar välja för att få ett så rättvisande resultat som över huvud taget är möjligt på såväl kort som litet längre sikt.

Enligt den ordning som gäller för frågedebatterna får ju Lennart Brunander sista ordet. Jag vill för min del avsluta diskussionen med att rekommendera Lennart Brunander, eftersom han säger att den socialdemokratiska regeringen sviker jordbruksnäringen, att vänta litet med omdömet till dess Lennart Brunander får se den totala effekten av de åtgärder som den här regeringen vidtar för att få jordbruksnäringen på fötter igen.

Anf. 44 LENNART BRUNANDER (c):

Fru talman! De statliga representanterna har valt att räkna med två år. I förarbetena talas om att man skulle ha en längre period. Att två år kan vara en längre period går inte jag med på. Det gör inte heller professorn som gjort utredningen.

Sedan tycker jag att det finns mycket stor anledning för jordbruksministern att ändra sitt beslut att inte ta upp förhandlingar utan inbjuda jordbrukarna till att förhandla.

Jordbruksministern sade till sist att jag borde vänta till dess jag har fått se hela omfånget av socialdemokraternas jordbrukspolitik innan jag gjorde min bedömning. Det tar jag faktiskt som ett löfte och ser fram emot att få se vad ni kommer att göra, för det har vi faktiskt inte sett än.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på fråga 1985/86:374 om regionalt marknadsanpassad påbyggnadsutbildning i gymnasieskolan

Anf. 45 Utbildningsminister LENNART BODSTRÖM:

Fru talman! Enligt riksdagens beslut med anledning av regeringens proposition om gymnasieskola i utveckling har länskolnämnderna försöksvis fått rätten att besluta om tim- och kursplaner för gymnasial påbyggnadsutbildning som kan anses vara regionalt arbetsmarknadsanknuten.

Syftet med bemyndigandet var att snabbt få fram nya typer av utbildningar som är väl anpassade till det regionala arbetslivet och som därför medverkar till att lösa regionala rekryteringsproblem och öppnar nya vägar för eleverna att få fotfäste på arbetsmarknaden.

Sedan försöksverksamheten påbörjades har ett sextiotal regionalt arbets-

113

Prot. 1985/86:83
20 februari 1986

Om regionalt marknadsanpassad påbyggnadsutbildning i gymnasieskolan

marknadsanknutna påbyggnadsutbildningar (s. k. RA-kurser) startats. Verksamheten utvärderas kontinuerligt av skolöverstyrelsen (SÖ).

Det problem som Görel Thurdin tar upp rör den speciella situation som kan uppstå för elever som efter utbildningen avser att söka lärlingsanställning inom elinstallationsområdet. För detta område finns mellan arbetsmarknadens parter ett avtal som reglerar vilka påbyggnadsutbildningar som får tillgodoräknas vid bedömningen av den efterföljande lärlingstidens längd. Elfackets centrala yrkesnämnd (ECY) har därför uppmärksammat både SÖ och länskolnämnderna på att RA-kurserna inte finns reglerade i det s. k. installationsavtalet och därför inte utan vidare kan tillgodoräknas vid nämnda bedömning.

Efter överläggningar med företrädare för ECY har jag dock erfarit att detta problem kan lösas om ECY får möjlighet att ta ställning till de framtagna RA-kurserna. Jag finner detta rimligt med tanke på de speciella säkerhetskrav som gäller för elinstallationsområdet och förutsätter att det skall kunna gå att åstadkomma på ett smidigt och effektivt sätt.

Anf. 46 GÖREL THURDIN (c):

Fru talman! Först ber jag att få tacka utbildningsministern för svaret. Detta kan synas vara en fråga av mindre dignitet, men för dem den gäller är den naturligtvis av stor betydelse. Dessutom belyser frågan en problematik som kan uppstå vid försök till decentralisering av beslutsfattande från centrala myndigheter till i detta fall regionala myndigheter.

Den problematiken, fru talman, anser jag skall vara löst innan riksdagen fattar sitt beslut. Besluten i sådana här fall mynnar ut i en författningskrivning som leder till att berörda parter får en känsla av att något hinder inte finns. Det får inte vara så att avtal åsidosätter riksdagsbeslut och omintetgör en viktig regionalpolitisk insats som det här är fråga om.

De facto har t. ex. länskolnämnden i mitt län, Västernorrlands län, de senaste tre åren fastställt ett betydande antal läroplaner, även om de i och för sig inte har med elbehörighet att göra. Såväl nämnden själv som SÖ har alltså utvärderat verksamheten, och utbildningarna har utformats i nära samverkan mellan parterna på arbetsmarknaden inom länet, eftersom utbildningarna är regionalt arbetsmarknadsanknutna.

Då är det beklagligt att man på ett sent stadium helt plötsligt upptäcker att detta inte fungerar när det gäller vissa utbildningar.

Därför upprepar jag, fru talman, att jag anser att man måste lösa sådana här problem i förväg. Annars drabbar problemen somliga som genomgår dessa utbildningar, och det får de inte göra.

Anf. 47 Utbildningsminister LENNART BODSTRÖM:

Fru talman! Det här problemet kan egentligen uppstå bara på detta speciella område, där det måste finnas säkerhetsbestämmelser för elinstallatörer som arbetar med starkström. I och med att Elfackets centrala yrkesnämnd skall ge behörighet för detta arbete efter lärlingstiden måste också denna yrkesnämnd få tillfälle att godkänna den föregående utbildningen, på vilken behörigheten så småningom grundas.

Anf. 48 GÖREL THURDIN (c):

Fru talman! Jag har uppmärksammat att utbildningsministern har tagit tag i den här frågan, och jag hoppas att det hela kommer att fungera i fortsättningen utan att det hakar upp sig någonstans på vägen.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på fråga 1985/86:366 om de studerandes ekonomiska förhållanden

Anf. 49 Utbildningsminister LENNART BODSTRÖM:

Fru talman! Ylva Annerstedt har frågat mig om jag är beredd att vidga studiemedelskommitténs direktiv och påskynda dess arbete.

Kraven på förändringar av studiemedelssystemet är många, och emellanåt förekommer kanske en viss överbetoning av systemets negativa sidor. Det finns trots allt inte några fakta som tyder på att studiemedlens i grunden positiva funktion skulle ha förändrats i något dramatiskt hänseende. Det är således möjligt för flertalet studerande att bedriva heltidsstudier med studiemedel som försörjningskälla. Jag är emellertid medveten om att många studerande har en besvärlig ekonomisk situation. Även den växande skuldsättningen ger anledning till oro.

Det är viktigt att mer omfattande förslag till förändringar av studiemedelsystemet föregås av en ingående analys. Jag utgår från att kommittén arbetar så skyndsamt som det är möjligt. Kommittén är givetvis oförhindrad att lämna delförslag under utredningsarbetets gång. Jag är därför inte beredd att föreslå någon förkortning av kommitténs utredningstid, och jag är inte heller beredd att föreslå någon ändring av direktiven.

Anf. 50 YLVA ANNERSTEDT (fp):

Fru talman! Jag tackar utbildningsministern för svaret, även om detta inte innebär någon förbättring för de studerande inom en kortare tidsrymd än direktiven till kommittén redan medger.

Bakgrunden till min fråga är naturligtvis den utomordentligt svåra situation en studerande har i dag. Studiemedlen räcker inte, studenten måste förvärvsarbeta, studierna blir lidande och tar längre tid och studieskulden växer. Den onda cirkeln är ett faktum.

Studiemedlen för en treårig utbildning uppgår till ca 100 000 kr, och för en femårig utbildning till nästan 165 000 kr. När den stackars studenten slutligen skall betala av en skuld som ständigt räknas upp verkar uppgiften övermäktig, och många högskoleutbildade med ganska bra inkomster lever i dag nästan på svältgränsen.

Vad sådana utsikter innebär för unga människor från hem utan studietradition är ganska klart.

Utbildningsministern säger att det inte finns några fakta som tyder på att studiemedlens i grunden positiva funktion skulle ha förändrats i något dramatiskt hänseende. Men nog är det många som helt enkelt avstår från studier när de ser hur besvärligt kamrater med studieskulder har det.

För oss i folkpartiet står det klart att en verklig förbättring inte kan åstadkommas genom marginella förändringar eller mindre ekonomiska påslag. Kommittén kan inte utreda alternativ som medger påslag, men en ordentlig höjning under den tid studierna pågår kan faktiskt innebära vinster i andra änden i form av en kortare studietid – och därmed också behov av lägre studiemedel totalt.

Jag anser alltså att det vore rimligt att också sådana alternativ finge utredas.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på fråga 1985/86:381 om villkoren för statsbidrag till studiecirkelverksamhet

Anf. 51 Utbildningsminister LENNART BODSTRÖM:

Fru talman! Carl-Johan Wilson har frågat statsrådet Göransson om han är beredd att vidta sådana åtgärder att det relativt omgående blir tillåtet att med statsbidrag genomföra studiecirkel med enstaka sammankomst om fyra studietimmar.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall besvara frågan.

Förslag till ändring av bidragsbestämmelserna i den angivna riktningen kommer att diskuteras av utbildningsutskottet med anledning av en motion av Pär Granstedt m. fl. Jag vill inte föregripa resultatet av denna diskussion.

Anf. 52 CARL-JOHAN WILSON (fp):

Fru talman! Tack, utbildningsministern, för svaret! Jag trodde att det här var en så enkel fråga, att utbildningsministern direkt skulle kunna tillmötesgå de önskemål som jag noterade i frågan. I alla studieförbunds avdelningar försöker man följa de bidragsbestämmelser som gäller för verksamheten. Ibland tycker man att reglerna är onödigt byråkratiskt tillämpade.

Det jag i min fråga aktualiserat är en möjlighet att få statsbidrag till en fjärde timme vid vissa sammankomster för studiecirkel. En förutsättning skulle vara att det högre timtalet vid en sådan sammankomst "kompenseras" av lägre timantal vid andra sammankomster med samma studiecirkel. Medeltimtalet per sammankomst skulle alltså för varje studiecirkel med statsbidrag ej tillåtas vara större än nu.

Det här uppfattas i studieförbunden som en förnuftig regeländring, som lätt kan göras. Det skulle inte kosta mer för staten. Det skulle inte innebära mer krångel vid redovisning och kontroll.

Nu säger utbildningsministern att han vill vänta på behandling av motion i ärendet.

Svaret är ett utmärkt exempel på hur svårt det kan vara att utnyttja sunt förnuft till handlingskraft i små ärenden. Det hade varit enkelt för utbildningsdepartementet att skriva nya anvisningar till skolöverstyrelsen. Eftersom utbildningsdepartementet inte initierat den här ändringen, vill man

där inte heller tillmötesgå önskemålen, trots att det inte kostar mer än litet prestigefri vänlighet.

Jag är besviken över all småaktig byråkrati – även över den som vi mött hos utbildningsdepartementet i det här ärendet.

Anf. 53 Utbildningsminister LENNART BODSTRÖM:

Fru talman! Det var för sex år sedan, på förslag av den folkpartistiske utbildningsministern, som riksdagen införde den här begränsningen till högst tre timmar för studiecirklar. Jag utgår från att det var sunt förnuft som då låg bakom riksdagens beslut. Om riksdagen vill ändra sitt beslut nu sex år senare skall jag gärna se till att regeringen accepterar riksdagens beslut. Men frågan kommer att avgöras av riksdagen på grundval av en motion från Pär Granstedt.

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på fråga 1985/86:380 om utnyttjandet av Sveriges Radios publikundersökningar

Anf. 54 Statsrådet BENGT GÖRANSSON:

Fru talman! Bengt Kindbom har, mot bakgrund av Sveriges Radios publikundersökningars engagemang i det s. k. Metropolitprojektet, frågat mig om företaget utnyttjats i fler fall och vilka åtgärder jag avser att vidta för att förhindra uppreningar i framtiden.

Bakgrunden till Bengt Kindboms fråga är uppgifter om att Sveriges Radios avdelning för publik- och programforskning (PUB) vid en enkätundersökning inte skulle ha lämnat information om att de insamlade uppgifterna skulle användas för annat ändamål än radiokoncernens eget behov, i detta fall projektet Metropolit.

PUB betjänar i första hand programbolagen inom Sveriges Radiokoncernen men har även externa uppdragsgivare. Avdelningen är organiserad som en för koncernen gemensam forskningsavdelning, organisatoriskt placerad i moderbolaget. Statens avtal med moderbolaget reglerar bolagets övergripande ansvar för koncernen men inte PUB:s verksamhet. För den verksamheten gäller samma regler som om den hade bedrivits av ett annat privat företag.

Det är därför inte min uppgift att uttala mig om PUB:s nuvarande verksamhet. Frågan om den framtida verksamheten vid PUB kan övervägas i samband med att nya avtal träffas.

Anf. 55 BENGT KINDBOM (c):

Fru talman! Jag tackar statsrådet Göransson för svaret på frågan.

Det är ett viktigt besked som här ges, och jag tror det är viktig information också för allmänheten att Sveriges Radios publik- och programforskning är en verksamhet som bedrivs enligt samma regler som om den hade bedrivits av ett annat företag. Den skall alltså jämföras med SIFO, IMU m. fl. opinionsinstitut som är verksamma på marknaden. Jag tror inte detta varit allmänt känt.

Prot. 1985/86:83
20 februari 1986.

Om de regionala TV-sändningarna i Södermanland

Jag hade två frågor, varav statsrådet inte alls uttalar sig om en, nämligen den nu pågående verksamheten. Vi har ju båda fått ett brev från Sveriges Radio av vilket framgår att en ganska betydande del av omsättningen omfattas av uppdrag för andra än SR-koncernen.

Frågan om den framtida verksamheten är egentligen den som är intressant. Där sägs bara att detta kan övervägas i samband med att nya avtal träffas. Min fråga gällde vilka åtgärder statsrådet avser vidta för att PUB inte skall vara med i sådana här fall i framtiden, men det blir inga som helst besked på den punkten. Kan statsrådet inte ens förklara om han överväger reglering i samband med ett nytt avtal? Överläggningarna mellan de politiska partierna är ju avslutade, och då kanske vi i varje fall kan få ett besked, om detta kan tänkas vara med i de fortsatta diskussionerna om nytt avtal med Sveriges Radio.

Anf. 56 Statsrådet BENGT GÖRANSSON:

Fru talman! Jag vill gärna kort replikera på det som Bengt Kindbom här har framfört, eftersom jag har en känsla av att man annars kan tolka mitt första svar som väl formalistiskt.

Bengt Kindbom påpekar att både han och jag från Sveriges Radios avdelning för publik- och programforskning, PUB, har fått svar på de frågor han ställde. Han har alltså ställt frågan till mig inte för att få veta hur det var utan för att få tillfälle att med mig diskutera om det var lämpligt att det var på det sättet. Då är det viktigt att klargöra att jag lämnar svar här ifrån talarstolen i egenskap av statsråd och inte bara för att det kan vara kul för ett par personer i riksdagens kammare att få reda på vad den ene och den andre tycker. Jag har alltså inte kunnat svara på frågorna i min egenskap av statsråd, och det var detta besked jag lämnade.

När det gäller framtiden vill jag påpeka att överläggningarna mellan partierna i den parlamentariska beredningen inte avslutas förrän i morgon.

Anf. 57 BENGT KINDBOM (c):

Fru talman! Jag har all respekt för det statsrådet nu sade, att han inte kan uttala sig om den nuvarande verksamheten. Den har vi båda fått besked om. Men den framtida verksamheten kan statsrådet ha synpunkter på. Jag undrade om han tänker överväga reglering också av PUB, som drivs som ett privat företag enligt beskedet i svaret.

Vi kanske får vänta till efter morgondagen – när det skall bli en presskonferens på eftermiddagen.

Överläggningen var härmed avslutad.

16 § Svar på fråga 1985/86:384 om de regionala TV-sändningarna i Södermanland

Anf. 58 Statsrådet BENGT GÖRANSSON:

Fru talman! Kjell Johansson har frågat mig vilka åtgärder regeringen ämnar vidta för att ge sörmlänningarna bättre regional TV-service.

Årets budgetproposition innehåller inga förslag som rör Sveriges Radios verksamhet. I stället kommer en särskild proposition i denna fråga att läggas på riksdagens bord om ett par veckor. Där kommer frågan om regionala nyhetssändningar att behandlas. Jag är därför inte beredd att diskutera den i dag.

Anf. 59 KJELL JOHANSSON (fp):

Fru talman! Jag kan inte tolka kulturministerns svar på annat sätt än att regeringen inte heller i den proposition som kommer är beredd att lösa frågan för Sörmlands del, så att vi får ett sammanhållet regional-TV-distrikt.

Jag vill därför erinra kulturministern om vad han skrev i fjolårets budgetproposition:

”I det beslut som fattades av riksdagen år 1978 angående radions och televisionens framtid (prop. 1977/78:91, KrU 24. rskr 337) betonades att gränserna mellan regional-TV-områden endast undantagsvis bör bryta en länsgräns. Enligt min mening bör de regionala sändningarna över Mellansvenska distriktet kunna påbörjas enligt de planer som presenterats av SRAB. Det bör dock inte hindra att frågan om täckningsområden utreds ytterligare.”

I en motion här i riksdagen har jag uttryckt farhågor med anledning av den vaghet som präglar denna skrivning. I dag står det klart att de farhågorna var befogade.

Den utredning som kulturministern talar om i propositionen har inte resulterat i annat än en obeskrivlig förvirring i Sörmland.

”Det skall till mycket starka argument för att den nuvarande uppdelningen av Sörmland skall ändras.” Så säger i en tidningsintervju den närmast ansvarige för utredandet, distriktsdirektören Jan Forsberg.

”Helt vansinnigt. Indirekt är det televerket som styr nyhetsförmedlingen.” Det säger chefen för TV:s Östnyttredaktion. Och han har rätt. Det är hos televerket som bollen ligger – eller kanske rättare hos regeringen.

Jag har nu nämnt att Tvärsnytt kommer att bli ett fiasko – många tittare i Strängnäs-Mariefred-regionen kommer inte att kunna se programmet. Jag vill naturligtvis inte recensera TV-program som inte är producerade. En svag sändare är orsaken. Dagsläget när det gäller regional-TV är sålunda det att Sörmland inte är uppdelat på två distrikt utan de facto på tre områden.

Nu vill jag gärna ha besked från kulturministern: Anser kulturministern att detta är acceptabelt? Om inte – skänk oss i Sörmland ett par minuter och tala om vad kulturministern tänker göra. Det är sörmlänningarna värda.

Anf. 60 Statsrådet BENGT GÖRANSSON:

Fru talman! Sörmlänningarna är förvisso värda minuter och timmar, och jag är väl beredd att ta denna diskussion – men det vill jag gärna få tillfälle att göra mot bakgrund av den proposition som läggs fram och som rör den fortsatta radio- och TV-verksamheten.

Anf. 61 KJELL JOHANSSON (fp):

Fru talman! Jag beklagar att kulturministern inte vill ge ett besked till sörmlänningarna.

För att få någon meningsyttring beträffande var socialdemokraterna står har jag sökt inte bara i den borgerliga pressen utan naturligtvis också i den socialdemokratiska. I socialdemokraternas länsstidning Folket har jag hittat följande råd på ledarsidan under rubriken Upphetsat om regional-TV: "Tryck på avstängningsknappen, sitt djupt nedsjunkna i TV-fåtöljen, tänk stort och fritt och framförallt lugnt!"

Sedan säger man att frågan nog i sinom tid kommer att lösa sig, eftersom man tänker höja TV-licensen med 60-70 kr.

Nu frågar jag: Är det också kulturministerns rekommendation till tittarna i Sörmland att de skall trycka på avstängningsknappen, sitta djupt nedsjunkna i fåtöljerna och tänka stort och fritt?

Anf. 62 Statsrådet BENGT GÖRANSSON:

Fru talman! Eftersom våra debattregler nu är sådana att den frågande har sista ordet vill jag gärna ta chansen att fråga Kjell Johansson om han anser att det är lämpligt att man som statsråd diskuterar delar av propositioner några veckor innan de läggs fram.

Anf. 63 KJELL JOHANSSON (fp):

Fru talman! Nej, det tycker jag nog kan vara onödigt, och det behövs inte heller. Men det behövs inte heller några nya utredningar, som har betonats här. Det som behövs är i stället en sändare som täcker Sörmland, och det behövs en redaktionell bevakning i Sörmland.

Jag tycker faktiskt att kulturministern här skulle ha kunnat klara ut om han nu är beredd att ta ansvar och fatta de beslut som behövs för att detta skall komma till stånd, fullt i enlighet med riksdagens tidigare fattade beslut.

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Svar på fråga 1985/86:391 om åtgärder för att minska antalet bilolyckor i Kalmar län

Anf. 64 Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:

Fru talman! Ingrid Hasselström-Nyvall har frågat mig om jag är beredd att låta den höjning av vinterväghållningsstandarden på högratifierade vägar som aviserats i budgetpropositionen komma Kalmar län till del eller om jag överväger andra åtgärder för att stoppa den olycksfallsutveckling som Ingrid Hasselström-Nyvall hänvisar till.

Avsikten är att väghållningen i landets olika delar skall ske på ett likartat sätt. Även om väderleksförhållandena runt om i landet varierar, så är det vägverkets ambition att upprätthålla en likvärdig vinterväghållning i landets olika delar. Vägverket har i sin femårsplan för driftverksamheten lagt fast hur bl. a. vinterväghållningen skall genomföras.

Förslagen i årets budgetproposition ansluter till den nivå på drift och underhåll av det statliga vägnätet som anges i vägverkets planering. Ordningen är den att vägverket skall fördela de anslag som statsmakterna anvisar på så sätt att servicenivån blir lika i alla län.

I enlighet med vägverkets femårsplan för åren 1985–1989 görs nu en stor satsning på det trafikstarkare vägnätet. Särskilt vinterväghållningen har förbättrats. Det är min uppfattning att vägverkets driftverksamhet skall prioriteras i budgetsammanhang, bl. a. av trafiksäkerhetsskäl.

Anf. 65 INGRID HASSELSTRÖM NYVALL (fp):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet Hultström! Jag tycker att det är så neutralt hållet att det blir något svårbedömbart. Jag tänker särskilt på den mening där statsrådet säger att det nu görs "en stor satsning på det trafikstarkare vägnätet". Vi har i sydöstra Sverige ofta en känsla av att väg E 66 inte alltid räknas in i detta nät.

Min fråga har föranletts av den tragiska utvecklingen i Kalmar län under den första hälften av februari i år. Elva har dödats och många skadats i serie av trafikolyckor – jag har i min fråga skrivit bilolyckor, eftersom enbart bilar har varit inblandade. Åtta av dödsoffren var bilförare, tre var passagerare. Endast en förare, en 20-åring, kan sägas tillhöra vad man brukar kalla riskgrupperna, dvs. de yngsta och de äldre bilförarna.

Efter dessa händelser finner jag det angeläget att försöka nå fram till någon form av analys.

Vägverket arbetar mycket ambitiöst för att hålla vägarna i gott skick och har flera år ökat sina insatser, senast under hösten 1985. Anslaget för vinterväghållning beräknas i år till ca 20 milj. kr. Eventuellt måste det, liksom förra året, överskridas, men det är för tidigt att nu bedöma.

I lokalradion ges väglagsrapporter varje morgon under vintern. Vid besvärligt väglag går man ut med extra rapporter under dagen. Men dessa och andra informationsåtgärder synes tyvärr inte vara tillräckliga.

Jag föreslår att man vid en sådan anhopning av olyckor som nu skett skall tillsätta en haverikommission, som försöker få en mer samlad bild av det inträffade än vad rapporter från olika polisdistrikt kan ge. Jag vill därför fråga statsrådet Hultström om han är beredd att medverka till att en haverikommission för trafikolyckor inrättas, på samma sätt som det i dag fungerar vid olyckor till sjöss och i luften.

Anf. 66 Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:

Fru talman! Jag tror att vi är helt överens om att det naturligtvis är oroväckande om antalet trafikolyckor ökar på det sätt som otvivelaktigt har skett i det aktuella området. Däremot kan det vara svårare att bedöma orsakerna till trafikolyckorna. Såvitt jag förstår har man, när olycksplatserna har besiktigats, gjort den bedömningen att förarna i samtliga fall har kört i alltför hög hastighet i förhållande till det väglag som rådde när olyckorna inträffade. Vägarna har hållit den standard som finns för vinterväghållningen. Det har i de flesta fall varit riksvägar, och de har varit saltade. Men inte heller saltet hjälper vid vissa temperaturer. Då finns det, såvitt jag förstår, ingen annan åtgärd än att bilisten får anpassa sin hastighet till väglaget.

Som svar på frågan om en haverikommission vill jag säga att det redan nu finns ett slags haverikommission i samband med trafikolyckor. Det görs noggranna utredningar från polisens, vägverkets och trafiksäkerhetsverkets sida. I praktiken existerar det således en haverikommission.

Anf. 67 INGRID HASSELSTRÖM NYVALL (fp):

Fru talman! Det är bra att en haverikommission existerar. Men jag tycker att vi inte har märkt så mycket av den. I just det här fallet har man såvitt jag har kunnat se hittills inte gjort några insatser för att utföra en djupare analys.

Personligen tror också jag att det har varit hastigheternas fel. Men då måste man ju fråga sig vad vi skall göra åt detta. Det handlar om så många och olika aspekter att man inte bums kan säga att det bara är hastigheterna det beror på. Det kan ju vara vägarnas kvalitet, väghållningen, däckens kvalitet, bristfällig information om väderförändringar, osv. Jag tycker att det vore mycket bra om man hade kunnat få en mer samlad bild av detta.

Om man nu kommer fram till att det beror på för höga hastigheter, vad skall man kunna göra åt det? Hur skall man få människorna mer mottagliga för denna information? Jag skulle gärna vilja höra vad statsrådet har för synpunkter på detta.

Anf. 68 Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:

Fru talman! Rent generellt har jag inget annat svar på detta än att man får intensifiera de informationsinsatser som görs och gå ut bredare med informationen. Det är väl de åtgärder som kan vidtas.

Jag vill inte säga att det finns en haverikommission som *kallas* haverikommission, men jag vill understryka att man mycket noggrant följer upp olyckor som har inträffat. Skulle det finnas tvivel om detta, så tycker jag för min del att man skall studera detta mycket noggrant.

Anf. 69 INGRID HASSELSTRÖM NYVALL (fp):

Fru talman! Jag tackar för det löftet! Jag hoppas att den uppmärksamhet som denna så tragiska serie av olyckor har väckt åtminstone i någon mån kan bidra till att även göra bilförarna mer aktsamma – speciellt i dag, när man säger att stora snömängder kommer att falla över sydöstra Sverige.

Jag hoppas också att det kommer att göras fler insatser på trafiksäkerhetsområdet som kan stoppa olycksutvecklingen.

Överläggningen var härmed avslutad.

18 § Svar på fråga 1985/86:383 om förekomsten av datalagrade personregister inom sjukvården

Anf. 70 Socialminister GERTRUD SIGURDSEN:

Fru talman! Göte Jonsson har frågat mig om det inom sjukvården finns datalagrade personregister av hemlig natur och vad syftet i så fall är med dessa register.

Det finns inget personregister inom sjukvården vars existens är hemlig. Sekretess kan dock gälla för uppgifter som ingår i ett register, t. ex. för uppgift om enskilds hälsotillstånd, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men.

Sekretess gäller emellertid inte för den registrerade själv med undantaget att sekretess gäller om det med hänsyn till ändamålet med vården eller

behandlingen är av synnerlig vikt att uppgiften inte lämnas till honom.

För att undanröja den osäkerhetskänsla som kan bero på att man inte känner till om man finns registrerad i ett visst register eller inte finns i datalagen en bestämmelse om att den registrerade har rätt att på begäran få besked om vad som finns registrerat om honom.

Anf. 71 GÖTE JONSSON (m):

Fru talman! Jag ber att få tacka statsrådet för svaret på frågan.

Orsaken till att jag har ställt frågan är de uppgifter som har kommit fram beträffande ett hemligt register, där man har registrerat kvinnor som genomgått abort under tiden 1966–1974. Dessa kvinnor har inte känt till att de över huvud taget var registrerade. Varför blev de registrerade i ett dataregister?

Det finns också anledning att fråga statsrådet om det förekommer ytterligare liknande register som patienterna inte känner till. Det kan mycket väl vara så, att det i olika sammanhang finns motiv för dessa register inom sjukvården. Men jag anser att det är utomordentligt angeläget att patienterna också känner till att de finns förtecknade i dessa register.

Jag vill alltså fråga statsrådet: Finns det ytterligare sådana här register, där patienterna inte är medvetna om att de är registrerade? Detta är speciellt känsligt inom sjukvården.

Min bestämda uppfattning är att antalet register inom sjukvården måste minimeras. Det måste också dras en klar gräns mellan journaler och register och när det gäller vem som skall ha tillgång till journalerna.

Vi har i dag haft en hearing i socialutskottet beträffande aidsfrågan. Vi fick där bevis på att människor som befinner sig i riskzonen för aids, på grund av den rädsla som den pågående debatten om registrering inom sjukvården skapat, drar sig för att genomgå nödvändiga test för att få sina förhållanden klarlagda. Jag vill ta detta som ett exempel på hur angeläget och nödvändigt det är att de som besöker den svenska sjukvården verkligen får klart för sig att man inte blir registrerad utan att man får kännedom om orsakerna härtill, såvida det inte gäller de alldeles speciella fall som statsrådet hänvisat till.

Anf. 72 Socialminister GERTRUD SIGURDSEN:

Fru talman! Jag tycker också att man skall minimera antalet register, men det är även viktigt att vi har denna möjlighet, inte minst ur folkhälsosynpunkt. Det register som Göte Jonsson talar om har godkänts av datainspektionen och av socialstyrelsen. Det har en direkt betydelse för de inblandade kvinnorna när det gäller att bedöma riskerna för cancer osv. Om det skulle visa sig att det finns en sådan risk kan man kalla till särskilda hälsokontroller.

Den fråga beträffande aidsproblematiken som Göte Jonsson också tog upp sammanhänger med den patientjournallag som trädde i kraft den 1 januari. Såvitt jag vet står också Göte Jonsson bakom den lagen. Jag kan emellertid tala om att vi förbereder ett förslag till lagändring, som vi ämnar förelägga riksdagen. Denna lagändring innebär att man skall kunna behålla anonymiteten vid testning.

Anf. 73 GÖTE JONSSON (m):

Fru talman! När det gäller aidsfrågan har vi varit eniga om vissa principiella förändringar. Men orsaken till de problem som jag nu hänvisar till är bl. a. den debatt om registrering över huvud taget och om sjukvårdsregistrering som pågår. Det är därför jag menar att det är så angeläget att statsrådet klart tar ställning och säger att det inte skall finnas några hemliga register i sjukvården. Patienten måste givetvis få reda på varför han eller hon har införts i ett register, såvida inte alldeles speciella skäl när det gäller behandling föreligger – jag är medveten om att sådana behov kan finnas.

Men låt mig fråga statsrådet: Anser statsrådet att det är ett skäl för hemlig registrering att kvinnor genomgått abort under de år som det register som föranlett min fråga omfattar? Om det är så att den registreringen faller inom ramen för det rimliga, är jag rädd för att det finns många andra skäl för registrering. Då är jag också mycket rädd för att förtroendet för sekretessen inom svensk sjukvård kommer att få en rejäl knäck.

Överläggningen var härmed avslutad.

19 § Svar på fråga 1985/86:390 om flyktingsjukvård i Västerbotten

Anf. 74 Socialminister GERTRUD SIGURDSEN:

Fru talman! Med anledning av att iranska krigsoffer nu tas emot i Sverige och att årligen ett antal utländska medborgare kommer för vård via SwedeHealth AB har Ulla Orring frågat mig om jag aktivt ämnar medverka till att någon form av flyktingsjukvård kommer att förläggas till Hällnäs sjukhem i Västerbotten eller regionsjukhuset i Umeå.

Vård av utländska patienter vid svenska sjukhus förmedlas av hälso- och sjukvårdshuvudmännens exportbolag, SwedeHealth AB. Landstingsförbundets styrelse har i september 1984 beslutat rekommendera landstingen och medlemskommunerna att träffa avtal med SwedeHealth AB om förmedling av utländska patienter för vård i Sverige. Västerbottens läns landstingskommun har ännu inte träffat avtal med bolaget.

Enligt min mening är vård av utländska patienter en landstingskommunal angelägenhet. Det finns därför inte någon anledning för mig att ta initiativ i denna fråga. Jag vill dock framhålla att verksamheten inte får ske i former som står i strid med hälso- och sjukvårdslagens mål om en god hälsa och vård på lika villkor för hela befolkningen.

Anf. 75 ULLA ORRING (fp):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Jag beklagar dock att svaret inte ens innehåller en viljeyttring.

Invandrarverket har tecknat avtal med 150 kommuner om mottagande av flyktingar i Sverige. Även i Norrlandskommunerna har man förklarat sig villig att ta emot flyktingar.

Min fråga gäller särskilt de krigsskadade som behöver sjukvård, oavsett om det rör sig om psykiskt eller om fysiskt skadade. Enligt uppgifter som jag inhämtat har man i Linköping tecknat kontrakt med invandrarverket om 24

vårdplatser för krigsskadade som kommer hit från andra länder. Som statsrådet påpekade och som jag framhållit i min fråga har en grupp krigsskadade från Iran kommit till Sverige. Samtliga i gruppen placerades i Uppsala.

I Västerbotten har vi dels regionsjukhuset, som kan erbjuda specialistsjukvård, dels sjukhemmet i Hällnäs. Detta sjukhem är nedlägningshotat, om nu inte särskilda insatser kan komma i fråga. Jag vet att statsrådet väl känner till den här problematiken – jag tänker då närmast på besöket i Lycksele häromveckan.

Enligt uppgift från december månad förra året var det då 200 krigsskadade och svårt sjuka som ville komma till Sverige. Inom Västerbottens läns landsting har vi självfallet möjlighet att ta hand om sådana på samma sätt som vi tar hand om andra flyktingar – dock under förutsättning att regeringen tillskjuter erforderliga medel. En sådan humanitär inställning till skadade finns väl dokumenterad även i vårt län.

Genom placering av de skadade inom Västerbottens län skulle de humanitära önskemålen tillgodoses. Dessutom skulle en sådan åtgärd ge länet en möjlighet att rädda ett nedlägningshotat sjukhem. Därigenom skulle jobben för de 170 personer som är anställda där och hela bygden däromkring kunna räddas.

Jag anser att statsrådets ansvar i denna fråga är av avgörande betydelse. Jag önskar således att statsrådet kunde avge en viljeyttring i detta sammanhang.

Anf. 76 Socialminister GERTRUD SIGURDSEN:

Fru talman! Min viljeyttring är följande: De människor som vi i Sverige kan ta emot skall ges en möjlighet till vård. Således har SwedeHealth undertecknat ett avtal med flertalet landsting. Men man har ännu inte skrivit under något avtal med Västerbottens läns landsting – AC landsting. Enligt uppgifter som jag har inhämtat pågår dock diskussioner i det sammanhanget.

När det gäller Hällnäs sjukhem vill jag framhålla att jag vid mitt besök i Västerbotten hade överläggningar med representanter för Vindelns kommun. Man har tillsatt en arbetsgrupp inom landstinget. Denna har i uppgift att studera olika möjligheter. När man i gruppen har kommit litet längre i sitt arbete och kan presentera olika uppslag och idéer som man vill diskutera med departementet, skall man ta kontakt med mig. Vi skall då undersöka om vi gemensamt kan finna någon lämplig lösning när det gäller Hällnäs sjukhem.

Anf. 77 ULLA ORRING (fp):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för det senaste inlägget, vilket jag bedömer vara mera positivt än det tidigare avgivna svaret. Jag konstaterar att det finns en möjlighet för oss i Västerbottens län att ta hand om krigsskadade flyktingar. Vi kan således här utföra en humanitär insats. Samtidigt vill jag framhålla att verksamheten självfallet skall bedrivas i överensstämmelse med hälso- och sjukvårdslagen. Jag betygar att vi kan erbjuda en fullgod sjukvård både på regionsjukhuset och på våra sjukhem.

Det är angeläget att krigsskadade flyktingar kan vårdas även i den norra delen av Sverige. Jag tror att sjukvården där är fullgod både vad gäller

Prot. 1985/86:83
20 februari 1986

specialistbehandling och vad gäller de insatser som sjukvårdspersonalen kan göra.

Meddelande om interpellationer

Överläggningen var härmed avslutad.

20 § Föredrogs och hänvisades

Motionerna

1985/86:290–298 till konstitutionsutskottet

1985/86:299–301 till lagutskottet

1985/86:302 och 303 till utrikesutskottet

21 § Anmälades och bordlades

Proposition

1985/86:92 Kilometerskatten

22 § Meddelande om interpellationer

Meddelades att följande interpellationer framställdes

den 19 februari

1985/86:122 av *Nic Grönvall* (m) till finansministern om valutaregleringen:

En grundläggande regel för svenska medborgares förhållanden vid utflyttning från Sverige är att en person som *emigrerar* från Sverige äger förfoga över sin egendom, dvs. äger föra sin egendom med sig till sitt nya hemland. Så länge den totalitära statens kontrollfunktioner inte genomförts fullt ut i Sverige, är denna rättighet egentligen så självklar att den inte skulle behöva ifrågasättas. Svensk valutareglering är emellertid sådan att man på allvar måste ifrågasätta om denna självklara rättighet verkligen existerar i Sverige.

Det kan synas rimligt att kontroll genomförs av en emigrants skatteförhållanden i Sverige innan han får status av valutautlännning, så att en emigrant inte lämnar efter sig en stor oreglerad skuld till stat och kommun. Detta torde också ha varit den rimliga bakgrunden till att riksbanken vid prövning av svensk emigrants ansökan om överföring av kapital hos länsstyrelsen begär särskilt yttrande om vederbörandes skatteskulder.

Riksbanken har i sin författningssamling upptagit en bestämmelse, som i nuvarande praxis innebär att en persons valutastatus skall avgöras med utgångspunkt från hans *skatterättsliga status*, bedömd med tillämpning av 53 § kommunalskattelagen.

Sverige har dubbelbeskattningsavtal med de flesta länder, vilket innebär att en persons skattefrågor *icke* avgörs av svensk skattelag utan av dubbelbeskattningsavtalet. Samma persons valutamässiga status skall, som förut påpekats, enligt riksbankens praxis avgöras i enlighet med den svenska skattelagen, som alltså *inte* är tillämplig i skattehänseende.

Valutafrågor avgörs alltså i enlighet med skatteregler som inte är tillämpliga från beskattningssynpunkt.

Detta absurda förhållande har än mer accentuerats, sedan kommunalskatte- lagens 53 § ändrats så att en person som sedan länge är skatte- och valuta- utlänning kan, om svensk skattemyndighet finner det motiverat från fiskal synpunkt, förklaras ha *återvunnit* status som skattesvensk. Det förefaller från rättslig synpunkt unikt att en person av en stat kan tilldelas status i ett eller annat hänseende utan att personen vidtagit någon som helst åtgärd som syftar till att uppnå denna status. Det är emellertid än mer absurt, om man betänker att ett sådant beslut om skattestatus leder till långtgående rättsliga konsekvenser inom ett helt annat rättsområde – valutaregleringen – utan att detta avsetts med ifrågavarande regler. Lagstiftaren har alltså stiftat en lag, som därefter av verkställande myndigheter tillämpas på ett annat rättsområde. Extrapolerad rättstillämpning borde inte få förekomma i ett rättssamhälle.

1. Är finansministern beredd att vidta någon åtgärd för att förhindra att valutafrågor avgörs av annan lagstiftning än valutalagstiftningen?

2. Är finansministern, bl. a. mot bakgrund av de absurditeter som berörts i denna interpellation, beredd att medverka till att valutaregleringen helt avskaffas?

1985/86:123 av *Ivar Franzén* (c) till bostadsministern om nettoaviseringen beträffande statliga bostadslån:

I augusti 1984 uppdrog regeringen åt bostadsstyrelsen att utarbeta ändrade rutiner avseende utbetalning av räntebidrag. Beslutet innebar att bostadsstyrelsen fick i uppdrag att presentera en metod för utbetalning av räntebidrag direkt till bostadsinstituten i stället för till den enskilde låntagaren – s. k. nettoavisering. Detta innebär att räntebidraget delas upp mellan det statliga bostadslånet och bottenlånet och dras från lånekostnaderna för resp. lån vid förfallodagen.

Föredragande statsråd framhöll i 1983 års budgetproposition att en övergång till s. k. nettoavisering skulle medföra betydande besparingar för staten, främst till följd av att räntebidragsutbetalningarna kan ske senare än enligt det system som hittills gällt. Föredraganden konstaterade även att merkostnader kommer att uppträda vid det första aviseringstillfället, beroende på att räntebidraget kommer att utbetalas senare än som nu sker. Föredragande statsråd slog vidare fast att bland de tänkbara metoder för nettoavisering som bör införas, skall den väljas som är mest gynnsam för staten. Systemet med nettoavisering skulle även omfatta redan utbetalade lån.

Bostadsstyrelsen har fullföljt regeringens uppdrag och ändrar vid aviseringen i juni 1986 sina rutiner för utbetalning av räntebidrag till låntagare hos länsbostadsnämnden. Ändringen gäller under förutsättning att låntagaren har bottenlån hos BOFAB, SPINTAB eller stadshypoteksinstituten.

De ändrade rutinerna för utbetalning medför ingen förändring för de låntagare som har sin förfallodag efter den 30 juni. För de låntagare som har sin förfallodag före den 30 juni kommer däremot systemet med netto-

avisering att innebära att endast hälften av räntebidraget utbetalas under 1986. Dessa låntagare kommer att få ökade kostnader i varierande omfattning. Den ökade likviditetsbelastningens storlek beror på vid vilken tid under det första halvåret förfalldagen för bottenlånet inträffar.

I vissa fall kan kravet på ökad likviditet bli i storleksordningen 12 000 kr.

Det är inte rimligt att strävandena att minska statens kostnader för räntebidrag sker på ett sådant sätt att vissa låntagare belastas och andra inte, eller att de som får ökade kostnader belastas olika på grund av en slumpmässigt erhållen förfalldag. Den information som utgått från bostadsstyrelsen om de ändrade utbetalningsrutinerna till låntagarna har vidare varit synnerligen bristfällig. Risker är uppenbar att många låntagare upplever sig få vetskap om dessa nya rutiner först när de erhåller låneavin med krav på ökad inbetalning i förhållande till tidigare aviseringar.

Det kan inte anses vara i överensstämmelse med en god socialpolitik att låta vissa låntagare bära statens hela besparing på 200–300 milj. kr., vilket införandet av systemet med nettoavisering beräknas ge. En dylik besparing måste fördelas någorlunda rättvist och åtgärden utformas på ett sådant sätt att man inte riskerar att helt slå sönder redan hårt ansträngda ekonomier för småhusägare, ofta barnfamiljer, med små möjligheter att avsätta de ytterligare medel som krävs för att bära de ökade lånekostnaderna under 1986. Det är även anmärkningsvärt att låntagare som beviljats lån under vissa villkor utan vidare får villkoren så markant förändrade som systemet med nettoavisering innebär. Retroaktivitet i "lagstiftningen" brukar man normalt inte godta. Det hade därför varit rimligare att enbart låta nytillkommande lån omfattas av systemet med nettoavisering om inte metoden kan utformas på ett mer rättvist sätt för de låntagare med äldre lån som avses anslutas till systemet.

Med hänvisning till vad som anförts vill jag fråga bostadsministern:

Vilka åtgärder är regeringen beredd att vidta för att åstadkomma en mer rättvis fördelning av de enskilda låntagarnas kostnader vid införandet av systemet med s. k. nettoavisering?

1985/86:124 av *Karin Israelsson* (c) till utbildningsministern om de studerandes ekonomiska förhållanden:

I dagens studiemedelssystem inryms "fällor" som den studerande är omedveten om. I ett fall som refererats i pressen beskrivs situationen för två samboende studerande. De förde med sig ca 70 000 kr. var i studieskulder, och då deras löner ansågs låga fick de båda uppskov med återbetalning av studielånen. I och med att de skaffade gemensamt barn förändrades situationen. Reglerna är då sådana att man jämställs med gifta makar, och därmed läggs 65 % av makens lön ovanpå makans, och omvänt, när man beräknar återbetalningen. I och med att familjen växte försämrades ekonomin dramatiskt med detta beräkningssätt.

Detta förhållande och det allmänt försämrade ekonomiska läget för studerande och förvärvsarbetande med studieskulder utgör ett hinder för många att studera. Att man trots studier och förvärvsarbete blir beroende av

socialbidrag eller föräldrars ekonomi stimulerar inte ungdomar att vidareutbilda sig.

I dag har många som söker socialbidrag tunga krav på återbetalning av studielån. Den effekt som ett barn får för sammanboende ur återbetalningshänseende har också överraskat på ett sätt som påtagligt försämrat ekonomin.

Jag vill därför fråga vilka åtgärder utbildningsministern ämnar vidta för att förbättra förhållandet för studerande.

den 20 februari

1985/86:125 av *Rune Gustavsson* (c) till socialministern om normen för socialbidrag:

En undersökning från statistiska centralbyrån har nyligen visat att 700 000 svenska hushåll lever under normen för socialbidrag, i dagligt tal kallat existensminimum. En lika stor grupp har en pressad ekonomi med ytterst små marginaler i förhållande till den fastställda normen.

Familjer med tre eller flera barn har de största ekonomiska svårigheterna. Mera än fyra av tio hushåll med flera än två barn lever under normen för socialbidrag.

De allt flera rapporterna om ett ökande antal människor som har rätt till socialbidrag har startat en välgörande debatt om de fördelningspolitiska effekterna av samhällets skattepolitik och trygghetssystem. Många människor frågar sig i debatten också på vilket sätt normen för socialbidrag har utarbetats och vilket innehåll i konsumtionen som normen för socialbidrag avses ge utrymme för.

Med hänvisning till ovanstående frågor jag socialministern om hon för riksdagens kammare kan redogöra för vilken konsumtion som normen för socialbidrag ger kostnadstäckning för.

23 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 19 februari

1985/86:395 av *Karl-Anders Petersson* (c) till industriministern om en industriell satsning i Blekinge:

I samband med presentationen av det s. k. Malmöpaketet nyligen uttalade industriministern i en radiointervju att blekingarna skulle varit tacksamma för en motsvarande satsning i Blekinge län. Ja, förvisso skulle blekingarna hälsa en motsvarande satsning på Blekinge från statsmakternas sida med tillfredsställelse. Behovet av en sådan satsning är ju också enormt stort i just Blekinge.

Prot. 1985/86:83
20 februari 1986

Meddelande om frågor

Prot. 1985/86:83
20 februari 1986

När kan blekingarna förvänta sig den satsning som industriministern nu tydligen insett behovet av?

Meddelande om frågor

den 20 februari

1985/86:396 av *Sten Andersson* i Malmö (m) till statsrådet *Anita Gradin* om statens ersättning till kommunerna för kostnaderna för flyktingar:

Malmö har trots sin mycket höga arbetslöshet och stora antal socialbidragstagare ändå tagit emot ett stort antal flyktingar. Tyvärr innebär detta flyktingmottagande stora påfrestningar på Malmös ekonomi, då den statliga ersättningen för flyktingkostnaderna betalas ut långt i efterhand.

Är invandrarministern beredd att medverka till förändringar, så att statens ersättning till kommunerna för flyktingmottagandet kan betalas ut snabbare än vad som sker för närvarande?

24 § Kammarén ätskildes kl. 16.49.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Gunborg Apelgren